

Sygn. akt III CSK 18/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku G. P. W.
przy uczestnictwie J. W.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 czerwca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 6 lipca 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Stosownie do treści art. 519¹ § 2 k.p.c., w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Utrwalony jest pogląd, że w sprawach działowych, wartość przedmiotu zaskarżenia, pozostaje w ścisłej zależności od wyniku postępowania i wyznacza ją nie wartość przedmiotu działu, ale wartość konkretnego interesu skarżącego, którego dotyczy lub może dotyczyć zaskarżenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, nie publ., z dnia 18 marca 2015 r., I CZ 22/15, nie publ., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CZ 25/02, nie publ., z dnia 24 października 2013 r., IV CSK 98/13, nie publ., z dnia 16 listopada 2011 r., IV CSK 280/11, nie publ., z dnia 24 listopada 2008 r., IV CZ 53/09, nie publ., z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZ 88/06, nie publ., z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11, z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60 i uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZP 39/68, OSNCP 1969, nr 11, poz. 183).

Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2008 r., IV CZ 53/08, nie publ., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, nie publ., z dnia 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, nie publ., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, nie publ., i z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, nie publ.).

Wnioskodawczyni w apelacji kwestionowała jedynie zasadność rozłożenia na dziesięć rocznych rat przyznanej jej spłaty w kwocie 199.158,02 zł i tę kwotę oznaczyła jako wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd Okręgowy oddalił w całości apelację wnioskodawczyni (punkt 3). Natomiast uwzględniając w części apelację uczestnika obniżył należną jej spłatę do kwoty 100.000 zł, powielając rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego o jej rozłożeniu na dziesięć rocznych rat (punkt 1).

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni objęła zaskarżeniem wyłącznie orzeczenie reformatoryjne Sądu Okręgowego (punkt 1) dotyczące obniżenia spłaty o kwotę 99.168,02. Zakres zaskarżenia nie dotyczy natomiast punktu 3 rozstrzygnięcia oddalającego apelację wnioskodawczyni w zakresie rozłożenia na raty kwoty objętej spłatą zasądzoną przez Sąd pierwszej instancji. Mimo takiego oznaczenia zakresu zaskarżenia i korespondującej z nim podstawy skargi ograniczonej do zarzutu naruszenia art. 5 k.c. przez obniżenie o 50% należnej spłaty, skarżąca powieliła wartość zaskarżenia podaną w apelacji, nie dostrzegając, iż została ona w całości oddalona.

Rzeczywisty interes majątkowy, którego ochrony wnioskodawczyni dochodzi w skardze kasacyjnej, determinowany wskazanym przez nią zakresem zaskarżenia, wyraża się, zatem kwotą odpowiadającą różnicy pomiędzy kwotą zasądzoną przez Sąd pierwszej instancji a kwotą zasądzoną przez Sąd drugiej instancji. Wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi zatem kwota 99.159 zł i nie przekracza ona progu, o którym mowa w art. 519¹ § 2 k.p.c.

Identyczny stan rzeczy wystąpiłby, gdyby intencją skarżącej było objęcie zaskarżeniem rozłożenia na raty kwoty 100.000 zł, na co mogą wskazywać wnioski skargi kasacyjnej pozostające w sprzeczności z zakresem zaskarżenia.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, w odniesieniu do nierozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, skarga kasacyjna, niekwestionująca podstawy zasądzenia świadczenia i jego wysokości, skierowana jest w istocie do orzeczenia uwzględniającego roszczenie. W takiej sytuacji, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej kwota (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1966 r., III CZP 69/66, nie publ., i z dnia 28 stycznia 1971 r., III CZP 95/70, OSNC 1971, nr 6, poz. 96). Powinna ona odpowiadać wartości prawa majątkowego naruszonego kwestionowanym orzeczeniem oraz określać interes uczestnika w zaskarżeniu konkretnego rozstrzygnięcia, przy użyciu obiektywnych kryteriów (art. 19 § 2 k.p.c.). W sytuacji, gdy przedmiotem zaskarżenia jest jedynie rozłożenie lub brak rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, w judykaturze wskazywano, iż wartość przedmiotu zaskarżenia może obejmować, przykładowo liczbę i wysokość rat, na które została rozłożona lub powinna być rozłożona spłata

zasądnionego świadczenia, kwotę odsetek, które zobowiązany musiałby zapłacić bez zastosowania rozłożenia na raty albo, które uprawniony utraciłby wskutek rozłożenia na raty czy też inne kryteria związane z okolicznościami konkretnej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2015 r., V CZ 117/14, nie publ., uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 35/12, Biul. SN 2012, nr 6, poz. 10, i z dnia 28 stycznia 1971 r., III CZP 95/70, OSNC 1971, nr 6, poz. 96).

Kryterium najlepiej oddającym uszczerbek majątkowy doznawany przez skarżącą, na skutek zastosowania przez sąd art. 320 k.p.c. jest kwota odsetek, które utraciła wskutek rozłożenia należności na raty. Takie rozwiązanie w sposób optymalny koreluje z potrzebą poszukiwania najbardziej obiektywnego kryterium wskazania interesu skarżącej, poddaje się prostej weryfikacji i nie budzi kontrowersji, w kategoriach ekonomicznych, skoro interes skarżącej wyrażający się wyłącznie w odroczeniu w czasie wykonania orzeczenia, nie jest w tej sytuacji utożsamiany - w płaszczyźnie wartości przedmiotu zaskarżenia - z interesem polegającym na kwestionowaniu podstawy zasądzenia świadczenia i jego wysokości. Ocena ta uwzględnia także, materialnoprawne konsekwencje prawnokształtującego orzeczenia sądu zapadłego w oparciu o regulację art. 320 k.p.c. w części, w jakiej odnosi się do sposobu i terminu spełnienia świadczenia (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70, OSNC 1971, nr 4, poz. 61 oraz z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007, nr 10, poz. 147).

Nawet jednak naliczenie odsetek ustawowych od rozłożonych na raty kwot nie przekracza 35.000 zł, co wyklucza uzyskanie w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia pozwalającej poddać zaskarżone orzeczenie kontroli kasacyjnej.

Z przytoczonych względów, skarga kasacyjna jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 3 k.p.c.)